

Министерството на финансите публикува данните за финансовото състояние на общините за второто тримесечие на 2019 г. и на общините със съгласувани планове за финансово оздравяване на основание чл. 130е, ал. 4, във връзка с чл. 130ж от Закона за публичните финанси (ЗПФ)

Анализът на данните в края на второто тримесечие на 2019 г. спрямо края на 2018 г., както и спрямо същия период на 2018 г., показва следното:

Показатели за финансова самостоятелност

Средният дял на приходите в общите постъпления за страната нараства до 39,41% спрямо 36,65% в края на 2018 г., но остава по-нисък и спрямо същия период на миналата година (41,95%), като броят на общините, които отчитат дял на приходите от общите постъпления по-висок от средния за страната, е 38 и за трите разглеждани периода.

Подобна тенденция се наблюдава и за средния за страната дял на покритие на разходите за местни дейности с приходи, които нараства до 100,24% спрямо 82,38% в края на миналата година, но остава по-нисък спрямо същия период на миналата година (109,54%), като 54 общини постигат резултат над средното за страната (при 56 броя към същия период на миналата година и 57 броя към края на 2018 г.).

Приходите превишават разходите за местни дейности към края на второто тримесечие на 2019 г. при 20,4 % от общините или 54 бр., през същия период на миналата година – 77 общини или 29,1%, а към края на 2018 г. – 8,3% или 22 общини.

Показатели за финансова устойчивост и ефективност

- Бюджетното салдо спрямо общите постъпления по отчет – средното равнище за страната към края на второто тримесечие на 2019 г. е 8,59% (при 11,67% към същия период на миналата година и 1,70% в края на 2018 г.). Броят на общините, отчитащи резултат над средния е 109 при 87 към същия период на миналата година и 156 към края на 2018 г. Бюджетното салдо на общините на национално ниво през трите наблюдавани периода е положително, поради което и делът му в общите постъпления е положителна величина.
- Средното за страната равнище на размера на дълга като процент от планираните приходи и планираната изравнителна субсидия спада до 47,40% (при 49,41% към 30.06.2018 г. и 50,25% към края на 2018 г.). Общините използват дългосрочни заеми, както за съфинансиране на европейски проекти и програми, така и за реализиране на значими инвестиционни проекти. Важен показател, който е индикатор за финансовото състояние и дисциплина в общината, не е размерът на дълга като обща сума, а дали погашенията по него са правилно планирани и бюджетно разчетени, така че да не са в противоречие с фискалното правило по чл. 32, ал. 1 и ал. 2 от Закона за публичните финанси (ЗПФ).
- Делът на просрочените задължения от планираните приходи и планираната изравнителна субсидия на национално равнище към юни 2019 г. спада минимално до 4,24% при 4,74% година по-рано и 4,40% към края на 2018 г. Броят на общините с този показател над средното равнище за страната намалява до 70 броя към 30.06.2019 г., при 76 за същия период на миналата година и 82 към края на 2018 г.
- Население на един общински служител – средната стойност на показателя е относително постоянна величина – 277 за юни 2019 г., при 281 за юни 2018 г. и 279 към

края на 2018 г., а общините с показател над средната стойност са 48 към 30.06.2019 г., колкото и към края на предходната година (46 към същия период година по-рано).

- Делът на разходите за заплати и осигуровки в общите разходи е 52,30%, а за същия период на миналата година и към края на 2018 г. е съответно 51,80% и 49,52%. Общините с показател над средните стойности са съответно 185 за 2019 г., при 203 за второто тримесечие на 2018 г. и 202 към края на 2018 г.

Показател за инвестиционна активност – дял на капиталовите разходи в общите разходи

Към края на тримесечието се наблюдава по-слаба инвестиционна активност – 11,7%, сравнено с данните към края на 2018 г., когато средната стойност на този показател за страната е 14,07%. Спрямо средното равнище на показателя от 9,72%, отчетено към същия период на миналата година се наблюдава подобрене. Броят на общините, които имат дял на капиталовите разходи по-висок от средното равнище за страната в края на второто тримесечие на 2019 г., е 101 при 73 за същия период на миналата година и 112 към края на 2018 г. Трябва да се отбележи, че едва 11 общини имат ниво на този показател над 30% (20 в края на предходната година).

Други показатели за финансовото състояние на общините

- Наличните в края на юни 2019 г. задължения за разходи към годишния размер на разходите на общините спада до 3,6% (при 3,9% към 30.06.2018 г. и 6.7% към 31.12.2018 г.). Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, е 75 (при 82 за същия период на миналата година и 68 към края на 2018 г.). Към 30.06.2019 г. в 17 общини задълженията за разходи към годишния размер на разходите превишава 15 на сто (при 20 общини за същия период на миналата година и 22 към края на 2018 г.).

Общини с най-голям дял на задълженията за разходи спрямо годишните разходи:

Чирпан	69,2%
Неделино	68,6%
Белоградчик	57,5%
Доспат	51,0%
Димово	39,0%

- Наличните в края на юни 2019 г. поети ангажименти за разходи по бюджета на общината към годишния размер на разходите на национално равнище са 32,9% (при 31,6% към 30.06.2018 г. и 33,9% към 31.12.2018 г.) по данни от оборотните ведомости на общините. Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, е 78 (при 66 за същия период на миналата година и 94 към края на 2018 г.). Към 30.06.2019 г. в 23 общини размерът на поетите ангажименти за разходи към годишния размер на разходите превишава 50 на сто (при 17 общини за същия период на миналата година и 34 в края на 2018 г.).

Общини с най-голям дял на поетите ангажименти за разходи спрямо годишните разходи:

Чепеларе	138,9%
Смолян	102,0%
Камено	98,4%
Марица	85,5%
Угърчин	83,6%

- Делът на просрочените задължения по бюджета от годишния размер на разходите на национално равнище към края на последното тримесечие намалява до 1,6% при 2,0% за същия период на миналата година и също толкова в края на 2018 г. Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, също намалява – 65 (при 71 към 30.06.2018 г. и 75 към 31.12.2018 г.). Към края на второто тримесечие на 2018 г. общините с просрочени задължения, които превишават 5 на сто от годишния размер на разходите, са 43, към същия период и края на миналата година са съответно 44 и 49.

Общини с най-голям дял на просрочените задължения спрямо годишните разходи:

Чирпан	66,9%
Белоградчик	55,1%
Доспат	47,6%
Неделино	45,5%
Димово	40,7%

- Общините с отрицателно бюджетно салдо към края на второто тримесечие на 2019 г. са 94 (за сравнение към 30.06.2018 г. са 65, а към края на 2018 г. – 84), като най-голям дефицит се отчита в:

	/лв./
Смолян	-3 839 806
Тутракан	-3 175 331
Хитрино	-2 643 544
Варна	-2 640 789
Септември	-2 296 023

- Към края на второто тримесечие на 2019 г. общините Девин, Неделино и Чепеларе нарушават разпоредбата на чл. 128, ал. 2 от ЗПФ, съгласно която не се допуска поемането на ангажименти за разходи от кметовете на общини, ако общината не е привела показателите си за поети ангажименти и задължения за разходи в съответствие с ограниченията по чл. 94, ал. 3, т. 1 и 2 от закона:

Код по ЕБК	Община	Нарушение на чл. 94, ал. 3, т. 1 от ЗПФ към края на 2018 г.	Нарушение на чл. 94, ал. 3, т. 2 от ЗПФ към края на 2018 г.	Ангажименти към 31.12.2018 г.	Ангажименти към 30.06.2019 г.	Увеличение на размера на поетите ангажименти юни 2019 г. спрямо края на 2018 г.

7103	Девин	17,7%	68,6%	6 956 796 лв.	8 512 483 лв.	1 555 687 лв.
7107	Неделино	85,9%	87,8%	5 059 533 лв.	5 630 361 лв.	570 828 лв.
7110	Чепеларе	30,8%	64,1%	5 383 672 лв.	13 725 901 лв.	8 342 229 лв.

Комплексният анализ на показателите на общините за финансова самостоятелност, финансова устойчивост и инвестиционна активност, просрочени задължения, поети ангажименти и задължения за разходи за второто тримесечие на 2019 г. показва, **че с най-добри параметри на тези показатели са общините:**

Челопеч
Столична община
Крумовград
Девня
Пловдив

Бургас
Ветово
Чавдар
Панагюрище
Русе

Общините Столична община, Пловдив, Бургас, Сливен, Русе и Стара Загора към края на второто тримесечие на 2019 г. формират най-голям излишък по бюджета си. Най-голямо намаление в размера на задълженията за разходи по бюджетите си спрямо края на 2018 г. отчитат от Столична община, Пловдив, Перник, Добрич и Тунджа. Общините Септември, Хасково, Видин, Смолян и Созопол са с най-голямо намаление на поетите ангажименти за разходи спрямо края на предходната година.

Съответно, с най-негативни тенденции по показателите за финансова самостоятелност, финансова устойчивост и инвестиционна активност за второто тримесечие на 2019 г., като се изключат общините, които са със съгласувани планове за финансово оздравяване на основание чл. 130е, ал. 4, във връзка с чл. 130ж от ЗПФ и/или са определени като общини с финансово затруднение въз основа на данните от годишните отчети за касово изпълнение на бюджетите на общините, оборотните ведомости и информацията по чл. 5а от Закона за местните данъци и такси към края на 2018 г., се очертават следните общини:

Костенец
Чирпан
Рудозем
Борован
Доспат
Тутракан

Антон
Кричим
Мездра
Рила
Минерални Бани

ФИНАНСОВО ОЗДРАВЯВАНЕ

За общините, за които въз основа на данните от годишните отчети за касово изпълнение на бюджетите на общините, оборотните ведомости и информацията по чл. 5а от Закона за местните данъци и такси към края на 2018 г. се установи, че отговарят на три и повече от критериите по чл. 130а, ал. 1 от ЗПФ и са определени съгласно тази законова разпоредба като

общини с финансови затруднения, към 30.06.2019 г. данните за финансовото състояние са следните:

Просрочените задължения по бюджета са в размер на 44,9 млн. лв., като при 15 общини (без общините Криводол и Цар Калоян) делът им спрямо планираните годишни бюджетни разходи надвишава 5 на сто.

Намалението в размера на просрочените им задължения спрямо същия период на миналата година е общо с 8,1 млн. лв. и е в резултат на намалението в 10 общини общо с 12,6 млн. лв. и увеличението в 7 от тях с 4,5 млн. лв. Спрямо края на 2018 г. се наблюдава увеличение на просрочените задължения с 1,0 млн. лв., което е в резултат на увеличение с 3,7 млн. лв. при 8 от тях и от намаление с 2,7 млн. лв. при 9 общини.

Задълженията за разходи са в размер на 68,6 млн. лв., като при 10 от общините делът им спрямо планираните годишни бюджетни разходи превишава 15 на сто.

Задълженията на общините с финансови затруднения са се увеличили спрямо същия период на миналата година с 5,0 млн. лв. (при 11 общини има увеличение с 9,8 млн. лв., а при 6 – намаление общо с 4,8 млн. лв.). Спрямо края на 2018 г. увеличението в размера на задълженията е 0,3 млн. лв., като е реализирано в резултат на увеличение с 4,5 млн. лв. в 6 от общините и на намаление с 4,2 млн. лв. в 11 от общините.

Поетите ангажименти са в размер на 133,5 млн. лв., като при 5 от общините делът им спрямо планираните годишни бюджетни разходи превишава 50 на сто.

Поетите ангажименти се увеличават с 25,6 млн. лв. спрямо същия период на миналата година, което е в резултат на увеличението с 51,3 млн. лв. при 7 общини и на намалението с 25,7 млн. лв. в 10 от общините с финансови затруднение. Спрямо края на 2018 г. се наблюдава увеличение с 26,5 млн. лв., произтичащо от увеличение с 42,1 млн. лв. в 8 от тях и от намаление с 15,6 млн. лв. в 9 от общините.

През 2017 г. и м. август 2018 г. на основание чл. 130е, ал. 4 във връзка с чл. 130ж от ЗПФ са съгласувани планове за финансово оздравяване на 11 общини – Перник, Белово, Тетевен, Септември, Велинград, Сливен, Сунгурларе, Видин, Мизия, Симитли и Стамболово. Тези общини изготвиха и изпратиха за съгласуване оздравителни планове, в които си поставят цели за финансово оздравяване, които включват мерки за увеличаване на приходите и оптимизиране и ограничаване на разходите в годишен и средносрочен план, изготвени на база на обективен анализ на основни финансови показатели. Целта е да бъде намален дефицитът по бюджета, както и ограничаване на необезпечените и просрочени задължения и да бъдат въведени конкретни мерки за подобряване на процеса на управление на общинските финанси. Общият финансов ефект от оздравителните планове следва да се реализира ефективно за срока на изпълнение на плана за финансово оздравяване на съответната община. От началото на 2019 г. на основание чл. 130е, ал. 4 във връзка с чл. 130ж от ЗПФ не са съгласувани планове за финансово оздравяване на общини.

Код по ЕБК	Община	Дата на отпускане на заема	Краен срок на погасяване	Размер на предоставения безлихвен заем	Остатъчен размер на заема към 30.06.2019 г.	Размер на просрочените задължения и др. плащания за погасяване по плана	/в лева/ Общ ефект от изпълнение на мерките от общината
5111	Симитли	22.12.2017 г.	1.12.2020	3 500 000	2 940 500	4 574 903	4 731 803
5212	Сунгурларе	22.08.2017 г.	1.12.2019	1 500 000	1 470 000	2 143 979	2 759 386
5504	Видин	22.12.2017 г.	1.12.2019	4 000 000	1 660 000	5 209 451	7 463 139
5608	Мизия	22.12.2017 г.	1.12.2019	440 000	182 996	544 301	558 305
6105	Тетевен	22.03.2017 г.	1.12.2019	1 096 545	1 096 545	1 445 784	2 564 952
6302	Белово	07.02.2017 г.	1.12.2019	2 000 000	1 816 012	3 006 401	3 204 321
6304	Велинград	10.04.2017 г.	1.12.2019	3 000 000	2 935 000	6 663 455	6 916 252
6310	Септември	05.04.2017 г.	1.12.2019	3 352 625	3 352 625	5 476 614	5 792 113
6404	Перник	25.01.2017 г.	1.12.2019	4 000 000	4 000 000	26 002 481	26 568 188
7003	Сливен	30.05.2017 г.	1.12.2019	5 000 000	5 000 000	19 779 778	25 268 841
7608	Стамболово	23.08.2018 г.	1.12.2020	1 500 000	1 050 000	1 958 982	2 897 614
Общо:				29 389 170	25 503 678	76 806 129	88 724 914

По отношение на *просрочените задължения* при девет общини (всички без община Велинград), със съгласуван план за оздравяване през 2017 г., се наблюдава намаление на размера на просрочените задължения от началото на изпълнението на плана за финансово оздравяване. Общините Симитли, Видин и Мизия спазват утвърдените програми за изплащане на просрочените задължения, т.е. тези общини са разплатили предвидените за погасяване просрочени задължения с предоставения от централния бюджет заем и погасяват просрочия с реализиран ефект от заложените в плана мерки. При останалите 6 общини просрочията намаляват, като намалението е в по-малък размер от заложеното в съгласувания план за финансово оздравяване. След отпускане на безлихвения заем за изпълнение на плана за финансово оздравяване през м. август 2018 г. община Стамболово е разплатила заложените за погасяване с него задължения, но не изпълнява съгласувания график за погасяване на просрочени задължения.

При осем общини (всички без общините Велинград и Септември) с отпуснат заем през 2017 г. в края второто тримесечие на 2019 г. спрямо края на 2016 г. има намаление на *задълженията за разходи*. Задълженията за разходи намаляват и при община Стамболово.

При общините Симитли, Белово, Велинград, Перник и Сливен се наблюдава намаление на размера на *ангажиментите за разходи* към края на второто тримесечие на 2019 г. спрямо края на 2016 година. Ангажиментите за разходи намаляват и при община Стамболово.

Шест общини към 30 юни 2019 г. отчитат положително бюджетно салдо (без Симитли, Септември, Мизия, Велинград и Стамболово).

ПРОСРОЧЕНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Просрочените задължения на общините към 30.06.2019 г. са в размер на **132,1 млн. лв.**, в т.ч. по бюджета на общините **123,9 млн. лв.**

Просрочените задължения по бюджетите на общините са формирани от 131 общини (49,4% от общия брой общини), 134 общини завършват второто тримесечие на 2019 г. без просрочени задължения в бюджета. Сравнено със същия период на миналата година, намаление на просрочените задължения отчитат 31,3% (83 общини), като общият размер на реализираното от тях намаление е близо 32,0 млн. лв. За същия период 50 общини (18,9% от всичките) увеличават просрочените си задължения в рамките на една година общо с 26,7 млн. лв.

В делегираните от държавата дейности просрочените задължения са в размер на 2,4 млн. лв. и съставляват около 2,0% от размера на просрочените задължения в бюджета.

Размерът на просрочените задължения по бюджетите по области е както следва:

Област	Юни 2018 г.	Декември 2018 г.	Юни 2019 г.	Изменение Юни 2019 г. - Юни 2018 г.	Изменение Юни 2019 г. - Декември 2018 г.
	/лв./	/лв./	/лв./	/лв./	/лв./
Благоевград	4 983 742	7 044 066	7 413 314	2 429 572	369 248
Бургас	5 201 668	6 085 877	6 578 229	1 376 561	492 352
Варна	332 358	788 548	591 884	259 526	-196 664
Велико Търново	1 494 603	2 293 354	1 707 387	212 784	-585 967
Видин	12 282 105	10 574 007	11 388 015	-894 090	814 008
Враца	3 512 438	2 961 907	2 891 867	-620 571	-70 040
Габрово	64 947	260 396	84 806	19 859	-175 590
Добрич	1 745 846	3 637 540	2 815 874	1 070 028	-821 666
Кърджали	14 711 190	8 227 124	8 144 690	-6 566 500	-82 434
Кюстендил	4 784 646	4 598 948	4 474 414	-310 232	-124 534
Ловеч	1 585 467	345 157	340 124	-1 245 343	-5 033
Монтана	590 228	1 467 405	979 386	389 158	-488 019
Пазарджик	22 493 295	22 639 271	20 608 626	-1 884 669	-2 030 645
Перник	11 135 714	10 113 705	8 270 299	-2 865 415	-1 843 406
Плевен	562 173	1 044 216	895 969	333 796	-148 247
Пловдив	9 736 462	6 145 980	5 617 785	-4 118 677	-528 195
Разград	955 903	928 876	487 972	-467 931	-440 904
Русе	704 207	1 310 960	1 524 990	820 783	214 030
Силистра	3 654 766	4 332 129	2 875 614	-779 152	-1 456 515
Сливен	2 106 259	495 963	315 344	-1 790 915	-180 619
Смолян	14 228 221	14 197 450	14 348 113	119 892	150 663
София - град	953 107	872 917	1 129 325	176 218	256 408
София	2 818 481	4 637 423	2 745 256	-73 225	-1 892 167
Стара Загора	1 101 304	1 636 121	13 360 806	12 259 502	11 724 685
Търговище	395 234	401 001	63 669	-331 565	-337 332
Хасково	4 471 826	3 564 350	2 628 184	-1 843 642	-936 166
Шумен	0	0	0	0	0
Ямбол	2 540 023	1 603 334	1 573 118	-966 905	-30 216
Общо	129 146 213	122 208 025	123 855 060	-5 291 153	1 647 035

В сметките за средства от Европейския съюз (СЕС) и в другите сметки и дейности просрочените задължения са 8,3 млн. лв. или 6,3% от общия размер на просрочените задължения на общините.

Общата сума на просрочените задължения на общините нараства с приблизително 1,2 млн. лв. спрямо края на 2018 г. и остава по-ниска с 6,1 млн. лв. спрямо същия период на миналата година.

Динамиката в размера на просрочените задължения в бюджета е както следва:

Към дата:	Размер на просрочените задължения по бюджетите на общините в млн. лв.
31.12.2015 г.	184,8
31.03.2016 г.	183,6
30.06.2016 г.	188,3

Към дата:	Размер на просрочените задължения по бюджетите на общините в млн. лв.
30.09.2016 г.	193,7
31.12.2016 г.	184,4
31.03.2017 г.	175,8

Към дата:	Размер на просрочените задължения по бюджетите на общините в млн. лв.
30.06.2017 г.	149,5
30.09.2017 г.	153,2
31.12.2017 г.	146,1
31.03.2018 г.	138,3
30.06.2018 г.	129,1
30.09.2018 г.	132,2

Към дата:	Размер на просрочените задължения по бюджетите на общините в млн. лв.
31.12.2018 г.	122,2
31.03.2019 г.	111,0
30.06.2019 г.	123,9

Общинският дълг и общинските гаранции към 30.06.2019 г. възлизат на 1 385,3 млн. лв., в т.ч 602,7 млн. лв. вътрешен (43,5%) и 782,6 млн. лв. (56,5%) външен дълг. Голяма част от общинския дълг и общинските гаранции 1 169,7 млн. лв. (84,5%), са предназначени за финансиране на инвестиционни проекти. Дългът на Столична община формира 52,0% от общия размер на дълга. Спрямо края на 2018 година, размерът на общинския дълг и общинските гаранции се намалява с 10,0 млн. лв., което се дължи на намаление на размера на вътрешния дълг с 20,6 млн. лв. и увеличение на размера на външния дълг с 10,6 млн. лв.

Усилията на Министерството на финансите продължават в посока да се подобри и ефективността на управление на общинските бюджети. Препоръчително е общините да приемат и изпълняват оздравителни планове при наличие не само на три или повече от показателите по чл. 130а от ЗПФ, но и при индикации за достигане на критичните стойности по един или повече от всички наблюдавани показатели. Така ще преодолеят и елиминират своевременно риска да нарушат фискалните правила и параметри по ЗПФ.